

2020
CLASS- IX
TENYIDIE

Total marks : 80

Time : 3 hours

General instructions:

- i) The question paper consists of 22 main questions.
- ii) Internal choice has been provided in some questions.
- iii) Marks allocated to every question are indicated against it.

N.B. Check that all pages of the question paper is complete as indicated on the top left side.

SECTION – A (Kesi Mhaphrü)

1. Thedzeu phrülie di ketsokecü hako kelashülie:

“No mhachü kemecüu, nhico ki vo di puo do meholie di mhasiliecie.”

Kepenuopfü Puo dzie mhathoko nunu rei mha kekra se u pethashü. Khunuoko geinu rei u bu mha kekra silie kevi chüshü. “Derei nhachüko ketsoshücie, sitse süko n pethashütuo; teikhrie nu ketuo perako ketsoshücie, sitse süko n ki pushütuo” Job 12:7.

Nko pete rei nhico sü si phre derei Ketholeshüie kiüdi nhico geinu u petha morosuote shicü le menuoshüya molie vi.

Nhicoe shürhei secü khunuo yopuo. Mhachü morokesuo teiki nhicoe mecü bataya mo. Teisei ki kemezhe molieketuo la teile ki rülei mo di puo kecüca keselieya. Puo phi puo dzie vi keba, shürhoshürhei kebau se mele sei zhüya. U shürhoshürhei sü kinyi zo. Miapuo puo keshürho ba rei mhachü mecütopfü bata ro Kepenuopfü thejau se lhoulie si ba mote. Themia peteko gei rei kinyi ba ketoukecü sü shürhoshürhei zo. Kemecüu lie nu zohu mu nharhu thuo lhou tshutatu. Süla “mhachü kemecüue kepeka ze siezedzürie zo,” Mhasidie 18:9.

Kemecümia mhatho chü mo di mhapuo kerüpu sei baya. Chakha kezha puo ba sei ita üdi puoe mhatho-u chü mo seituoya. Süla Ketholeshüie nko ki puya, “No mhachü kemecüu, nhico ki vo di puo do meholie di mhasiliecie.”

Nhicoe puo krütau ze kenourhe di mhachüya. Khunuo hayo mehokeshü ki krodi kesiedzi keze kevora vo, kechü puo chü phre izhüya. Khunuo dze phrü menuo di pukeshümia nhicoe puo mho kezhamia puo baya, süu die ze mu siedzi chü phre di tuoya, isi. Kepenuopfüe themia ha chüpie puo bu mhasimhale rei kerheiro pete mho bakelie chüshü. Hau se di kezevi mu kenourhe di kesiethalie di vi ükecüu nu krütamia sie tha di mhachü ro kide rei mha kezha kevi chülietuo shi! Kro kecü shie kezha shierei kenourhe mu kekhoya di mhachülie mo liro mha kevi kezha kekra rhü ba shierei chü khrielie motalie vi.

Teile gei tei sotoketa teiki nhico mele moto baketa tei nyi. Sidi teirü puo petseshü tse puoe sier mele la vütaya. Dzü ngulie moketa teiki nhicoe puo kekuo jütoketa tei puo nyi ücü pele. Sümhie kepelemia ruopfü kitsa u kekuo jütoketa hau chü pekua perhei laketuoe Kemesa Ruopfü teirü kemhie di vor u petseshü tse kemezieko kuo la sielieya.

(a)	Kimhiecü kro puo geinu u pethashü mu u bu mha silie kevi chüshü ga?	1
(b)	Nhicoe khunuo kimhiecü yopuo ga?	1
(c)	Nhicoe teisei teiu la kedipuo chüya ga?	1
(d)	Themia peteko gei ba ketoukecü kinyiu sü kedipuo ga?	1
(e)	Kemecümia lie nu kedipuo chütatuo üsi ga?	1
(f)	Ketholeshüie nhico geinu kedipuo silie morokesuo pu ga?	1
(g)	Nhicoe krodi chülie di kedipuopuo chüya üsi ga?	1

- (h) Kepelemia ruopfü kitsa u kekuo jüketa ki kimhie di kuo lalieya ga? 1
- (i) **Dieca hanie puo kepetsou dieu thushülie:** 1+1=2
  - (i) Kezevi
  - (ii) Teile

SECTION – B (Thedze Kezo)

- 2. **Hanie puo (1) kedapie dieca krie puo nunu krie di hiepengou (100-150) mese nunu thushülie:**
  - a. Noe n leshüki rülei teikiko vo n zeu kikru ze n tei pevo. N zeu krünuoko n pesokeshü la uko theziekecü peyo dzieyieleshü puo thushülie. 6

Moro
  - b. **Chatha khapie kebau medzi di thedzeu thushü mu puo caü-u sa thushülie.**

Vapuo niaki mu teikhrie nie kegei --- supuo kuokuo shi?---rüvemia puo tuo vorcüu geinu unie kekuo dojü --- unie supuae rüveu bu puo boulie rhuolietuo shi --- tei rükhrieshü, niakiu ko seshü ---rhuowa ---niakiu bu---
- 3. **Hanie puo (1) kedapie dieca hiepengou (50) mese nunu thushülie:**
  - a. No n bagei kewe zewaketuo rhü ba. Thedzeleshü nu khashüketuo la morokesuo peteko thulie di kelieshie puo chüshülie. 4

Moro
  - b. No n zano ki park nu tuo vokezhü ki likhuo kecü yopuo nu leshü se morokesuo kro puo mu raka kro puo tuo di ngulie. Kepesikeshü leshü puo thupie park notice board nu khashü di likhuo niepumia bu vor likhuo pielienu pesishülie. Noe Kenei/Khrietuo.

SECTION – C (Diezho mu Thuyie)

- 4. **Die puotou-u kedapie thushülie:**
  - (a) Uko themuo lie se vor chacü. ‘Lie’ hau pfhephra kiu nu ba ga? 1
    - (i) Pengou
    - (ii) Se
    - (iii) Kenie
    - (iv) Puo
  - (b) Thenu nuoyo zivi se zo. Diecha hau nu dietso-u thushülie. 1
    - (i) Thenu
    - (ii) Nuoyo
    - (iii) Zivi
    - (iv) Se
  - (c) No n phikou khrüliete _____? 1
    - (i) Mo
    - (ii) Ga
    - (iii) Shi
    - (iv) Ro
  - (d) Nuo hako _____ nuonuo ga? 1
    - (i) Sumia
    - (ii) Suomia
    - (iii) Suopuo
    - (iv) Supuo
  - (e) Chü pedzekezhü dze pesikeshü liro 1
    - (i) Putuo
    - (ii) Puya
    - (iii) Puzhie
    - (iv) Pushü
- 5. **Dieca ‘luo’ hau se diemei mu puoca kenyi die idi diecha nu tha kekreshülie.** 1+1=2
- 6. **Tenyidie nu diezho kikruko kitsuo ba ga?** 1

7. **Dieca puokru tou-u pie rhiéphi (-) kesedo thashülie:** 1
 _____ mhasi secü puo.
8. **Diesou hako puoca thushü di se diecha chüshülie:**
 (a) Bouübite 1
 (b) Kekhrephi 1
 (c) A pfhü a whi. 1
9. **Diekhu mu dierozu kekrü kebako thu kemezhüshülie:**
 (a) Teizeita ro mhangou merü taya. 1
 (b) N pezie rei a khrohishü cie. 1
 (c) Thiedzü khunuo dukhripie rüsuo chüvor. 1
10. **Diecha hako pie Tenyidie nu thushülie:**
 (a) There are four weeks in a month. 1
 (b) Do you study everyday? 1
 (c) The vehicle arrived late. 1
 (d) Love never gives up. 1
 (e) I did it! 1

SECTION – D (Diemvü)

11. **Diecako donu puotou-u kedashülie:**
- (a) Thenu samipfü nuou puo kelhouzha cie _____ ki siata. 1
 (i) 20 (ii) 15
 (iii) 25 (iv) 30
- (b) Mia nei kemo chü kemosie mhachü re zorei kimhieya üsi ga? 1
 (i) Ketheguoya (ii) U neiya
 (iii) U nou rüüya (iv) Ze tshülieya
- (c) Ngusanyüe themia kimhiecü puo üsi ga? 1
 (i) Puo shü kerhei chüyacü puo
 (ii) Puo nei lhe mo tuoyacü puo
 (iii) Puo kethachü jü zocü puo
 (iv) Puo nou kekhrü jüto zocü puo
- (d) Nhicu ki rübei mha _____ dojülie kevi zo. 1
 (i) Kesa (ii) Kekra
 (iii) Pete (iv) Kevi
- (e) Mhanyi se ba rei u nou _____ kemomia u nou rülie lho. 1
 (i) Mia khrie (ii) Mhasi
 (iii) Mesa (iv) Mhale
- Ketsokecü hako dieca 20-25 mese nunu kelashülie:**
12. Buto bu siazha kimhiecü puo chütuo ülie ga? Puae michiekélie ze kedipuo pu parta ga? 1+1=2
13. Lougakrü-nou ramiako tekhu-u geiketuo la Mhalelie-e kedipuo rhüshü ga? 2
14. Kaitoe puo khrietho khriechümia pephreiketuo la puo nupfünuoko bu kedipuo chü ga? 2
15. Thenu samipfü puo nuou suokélie ki puo nou kemezhie pie kimhieta üsi ga? 2
16. 'Leliecie' geizo-u nu u bu umhi mu umelou se kedipuo chülienu pushü ga? 2

17. Mhachü khrielie moketa teiki morei kevi kesuo krakelie ki kedipuo chülie morosuo ga? 2
- Ketsokecü hako dieca 40-50 mese nunu kelashülie:**
18. a. Thenu samipfü puo nuou se sie kimhie di puo nou thupeluo lalie ga? 4
- Moro**
- b. “*N kerükrie la no we mha rei ngu vi, mia pfhe rei chü vi, teirü rei ngu kralieya. Niaki kezie mu kele rei ngu kralie vi. Kepenuopfüe nie khrie zolie mu u pese zalie.*”
- (i) “N kerükrie la” hanu ‘n’ sü supuo pu ba ga? (1)
- (ii) Seibo kecüyo puo dze pukeshü ca puo thushülie. (1)
- (iii) Kiüdi seibo kecüyoe diecha hako pu ga? (2)
19. “*N kelhou rhikeshü Rhuo-ue
N chüpie ungo zokeshü la
N nei phi di Puo tshe zoliecie.*”
- (i) Diecha hako geizo kiu nunu se par ga? 1
- (ii) U chüpie kikemhie mu u bu kimhie di lhoukelie mese üdi pu ga? 2
- (iii) Themia ha kedipuo chülie kevi kekuo u gei ba ga? 1
- Ketsokecü hako dieca 60-90 mese nunu kelashülie:**
- 20.a. “*Tekhu sü teisonhie mithu puo tewawa zotacü la, ‘Kiki ro vituo shi?’ idi themia pete rei u nou nyü bata. Süla thinuo metsei nu peyukoe khuduü puo kekiepie thehou nu shülie di kerüchü sie.*”
- (i) Diecha hako thedze kiu nunu se par ga? 1
- (ii) Kedipuo la thinuo metsei nu peyukoe kekiepie kerüchü ga? 1
- (iii) Thinuo metsei nu peyukoe kekiepie kerüchü di kedipuo pepilie ga? Supuo bu tekhu-u geilie ga? 2+1=3
- Moro**
- b. “*No rei a die kelashülie vicü sie sü, a lietsa kevitho puo pie n rhuo zotuowe.*”
- (i) Die hau supuo se supuo ki pu ga? (1+1=2)
- (ii) Themia kelhou üse kedipuo ze kemejülie vi ga? (1)
- (iii) U tsa pie kerü kiu ze kemejüshü mu süu nu keba ki themia kelhou kikemhieya ga? (2)
21. “*Kesia prei hie lhou mezhüya ro,
Kejü prei hie lhou puotouya ro,
Teirako thuo u va ngulieya,
N kelhou we vi krie puo luomu.*”
- (i) Diecha hako geizo kiu nunu se par ga? 1
- (ii) Kepenuozha nhie ki rei kedipuo vikuo üsi ga? 1
- (iii) U bu kedipuo le u nou mezhie morei vi üdi pu ga? 1
- (iv) U kelhoue kedipuo ki rei vikuo üdi ükezopfüe pu ga? 1
- (v) We kedipuo chüya liro mhakipuorei tsopfhütalie lho üsi ga? 1
- 22.a. “*Kesou kezei lu nhatsaranu.
Menyiepounuo poukebayo tuoi,
Nhicu ki we mha va keziekruo,
Vi moü rei u kesuoyo rei,
Se rünou di mha we mehous mo.*”
- (i) Ükezopfüe u nhicu pie kedipuo mejüshü ga? 1
- (ii) U nhicu ki kedipuo mehousya mo üsi ga? 1
- (iii) U nhicu tei kimhie di votaya ga? 1
- (iv) Geizo diecha hako puoca vatshashülie. 2

Moro

b. “*N ketuo cha nu zei zoshierei
N melou bu thachüta hiecie
Themvü kezie n cha tha zo se,
N keneira vo tsoshü zotuo.*”

- (i) U kelhou nu thedzü kezei ze kese zorei kedipuo chüta hienu pu ga?
- (ii) Kedipuo e u cha tha se kirapuo voshütuo üsi ga?
- (iii) Geizo diecha hako kecali di vatshashülie.

(1)
(1+1=2)
(2)

*****